

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 vtrum votum obedientiæ sit potissimum inter tria vota.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

norari ab hominibus uolentibus eum in regem sibi praeficere. De honore autem sancto in litera simpliciter dicitur, quod non conuenit religionis renuntiare illi. Vbi aduertendum est, quod quia honor ecclesiasticus proculdubio sanctus honor est, quia Ecclesia ipsa sancta est: ideo non spectat ad perfectionem religionis renuntiare ecclesiasticis honoribus. Quocirca reprehensione digni sunt religiosi, abdicantes a suis honores magisterij in theologia. Sicut reprehendendi essent, si presbyteros nolent habere suos, quia honorandi sunt loco, & alijs reuerentia signis. Et loquor de religionibus institutis ad predicandum, in quibus constat sanctos patres huiusmodi honore donatos. Habes ad hoc quoque authorem in libro contra impugnantes religionem, dicentem in capitulo secundo, non quemlibet honorem ad mundum pertinere, sed qui consistit in rebus mundanis. Non enim potest dici, quod honor sacerdotij pertineat ad mundum: & similiter nec honor magisterij, cum doctrina, quam consequitur talis honor, sit de spiritualibus bonis. Sicut ergo religiosi non renuntiant per uotum sacerdotij, ita nec magisterio. haec ibi.

Lib. 4. c. 3. tom. 5.

Infra q. 88. ar. 7. ad 3.

¶ Super Quaestione centesima octuagesima sexti articulum octauum.

In articulo 8. in corpore art. nota, quod actus proprii, qui sunt finis religionis, sunt actus ordinati ad dilectionem Dei, & proximi, quae est religionis finis. Huiusmodi autem actus sunt propria materia uoti obedientiae, ut oratio, lectio, predicatio, cura infirmorum, & huiusmodi.

In eodem articulo in responsione ad tertium circa illud, Papa non potest religiosum a sua obedientia eximere, dubium occurrit, quoniam hoc re-

ad tertium dicendum, quod per obedientiam aliquis offert Deo suam uoluntatem, cui etiam subijciuntur omnia humana, quaedam tamen sunt quae specialiter sibi tantum subduntur, scilicet actiones humanae. Nam passiones pertinent etiam ad appetitum sensitiuum, & ideo ad cohibendum passiones carnalium delectationum, & exteriorum appetibilium impediens perfectionem uitae, necessarium fuit uotum continentiae & paupertatis: sed ad disponendum actiones proprias secundum quod requiritur perfectionis status, requiritur uotum obedientiae.

Ad quartum dicendum, quod sicut Philo. dicit in 4. * Eth. honor proprie & secundum ueritatem non debetur nisi uirtuti: sed quia exteriora bona instrumentaliter deseruiunt ad quosdam actus uirtutum, ex consequenti etiam eorum excellentiae honor aliquis exhibetur, & praecipue a uulgo, quod sola excellentiam exteriorem recognoscit. Honori ergo, qui Deo & sanctis omnibus exhibetur propter uirtutem, ut dicitur in Psal. 138. Mihi autem nimis honorati sunt amici tui Deus, abrenuntiare non competit religionis, qui ad perfectionem uirtutis tendunt. Honor autem qui exhibetur exteriori excellentiae, abrenuntiant ex hoc ipso, quod secularem uitam derelinquunt. Unde ad hoc non requiritur speciale uotum.

ARTICULVS VIII.

Utrum uotum obedientiae sit potissimum inter tria uota religionis.

Ad octauum sic proceditur. Videtur quod uotum obedientiae non sit potissimum inter tria uota religionis. Perfectio enim religionis a Christo sumpsit exordium: sed Christus specialiter dedit consilium de paupertate, non autem inuenitur de se consilium de obedientia. ergo uotum paupertatis est potius quam uotum obedientiae.

¶ 2. Præter. Eccles. 26. dicitur quod omnis potestatio non est digna animae continentis: sed uotum dignioris rei est eminentius. ergo uotum continentiae est eminentius quam uotum obedientiae.

¶ 3. Præter. Quanto aliquod uotum est potius, tanto uidetur esse magis indispensable: sed uota paupertatis & continentiae sunt adeo annexa regulae monachali, ut contra ea nec summus Pontifex possit licentiam indulgere, sicut dicit quaedam Decretalis de statu monachorum: qui tamē potest

indulgere, ut religiosus non obediat suo praelato. ergo uidetur quod uotum obedientiae sit minus uoto paupertatis & continentiae. Sed contra est, quod Greg. dicit in * moral. Obedientia uicinis iure preponitur, quia per uicinas alicui caro, per obedientiam uero uoluntas propria mutatur: sed uota religionis sunt quaedam holocausta, sicut supra dictum est. ergo uotum obedientiae est praecipuum inter omnia religionis uota.

RESPON. Dicendum, quod uotum obedientiae est praecipuum inter tria uota religionis. & hoc triplici ratione. Primo quidem quia per uotum obedientiae, aliquid maius homo offert Deo. scilicet ipsam uoluntatem, quae est potior quam corpus proprium, quod offert homo Deo per continentiam: & res exteriores, quas offert homo Deo per uotum paupertatis. Unde illud quod fit ex obedientia, est magis Deo acceptum, quod fit per propriam uoluntatem, secundum illud Hieronymi, quod dicit ad Rusticum * monachum. Ad id tendit oratio, ut doceam te non tuo arbitrio dimittendum. & postea pauca subdit. Non facias quod uis, comedas quod iuberis: habes quantum accepisti: uelut si quod datur. Unde & ieiunium non redditur Deo acceptum cum propria uoluntate, sicut illud Isa. 58. Ecce in diebus ieiunij uestri inuenitur uoluntas uestra. Secundo, quia uotum obedientiae continet sub se alia uota: sed non cōuertitur. Nam religiosus est tenetur ex uoto continentiam seruare & paupertatem, tamen haec est sub obedientia cadunt, ad quae pertinent multa alia praeter continentiam & paupertatem seruare. Tertio, quia uotum obedientiae proprie se extendit ad actus proprios finis religionis. Quanto autem aliquid propinquius est fini, tanto melius est: & inde est etiam, quod uotum obedientiae est religionis essentialius. Si enim aliquis abique uoto obedientiae uoluntaria paupertatem & continentiam est uoto seruare, non propter hoc pertinet ad statum religionis, qui praefertur et ipsi uirginitati ex uoto obseruatae, dicitur in Aug. libro * de uirginitate. Nemo, quantum uoto, ausus fuerit uirginitatem praeferre monasterio.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod consilium obedientiae includit in ipsa Christi sequela. Qui non obediit sequitur alterius uoluntatem: & ideo magis pertinet ad perfectionem

se subditi iuri, uel iudici plenitudo potestatis Papalis: ideo quā-
tis non debeat, potest tamen de plenitudine potestatis, ius, & in
dicem reuocare, sicut & priuilegia quae cumque concessa tolle-
re, ita quod si tollat, seu reuocet ius, aut priuilegium, aut priuile-
gium, etiam si peccet. Papa reuocando, effectum tamen inten-

quā uotum paupertatis: quia
ut Hierodicit super Matth. id
quod perfectionis est, addidit Pe-
trus cū dixit. Et secuti sumus te.
Ad secundum dicendum, quod
ex uerbo illo non habetur quod
continentia praferatur omnibus
alijs actibus uirtuosis: sed coniu-
gati castitati, uel etiam exteriori-
bus diuitijs auri & argenti, quae
pondera mensurantur: uel per
continentiam intelligitur uniuersaliter
ab omni malo, ut supra habitum est.

Ad tertium dicendum, quod
Papa in uoto obedientiae non
potest sic cum religioso dispen-
sare, ut nulli plato teneatur obe-
dire in his, quae ad perfectionem
uite pertinent. Non enim potest
eum a sua obedientia eximere.
Potest tamen eum eximere ab
inferioris praelati subiectione,
quod non est in uoto obedientiae
dispensare.

In articulo primo colligitur expo-
sitionem regulam & statutorum reli-
gionis cuiuscumque. Distinguitur siquid-
em in littera quatuor
genera contentorum
in regula. In primo
sunt actus uirtuosi,
qui communitur sunt
in precepto, ut dili-
gere Deum & proxi-
mum. In secundo
sunt actus uirtuosi
qui communitur sunt
de consilio, ut dilige-
re uicinos in particulari. In tertio
sunt exteriores obtem-
perantiae, quae sunt prima materia
uotorum, ut castitas esse, &
nihil proprium habere. In quarto
sunt reliquae exteriores obtem-
perantiae regulares, ut abstinere a
caribus, ut ieiunare ad carnem,
& humilitatem. De primo genere
dicitur, quod manifestum est quod
transgressio est mortalis. De secundo
uero, quod non est mortalis transgressio:
quia haec spectant ad perfectionem
charitatis, quae est finis religionis:
religiosis autem non tenentur
esse perfectus. Apponitur tamen in
littera exceptio, cum subditur,
Nisi propter contemptum. Et ratio
exceptionis assignatur, quia religio-
sus tenetur tenere ad perfectionem
charitatis: huic autem tentioni con-
trariatur perfectio contemptus. De
tertio genere dicitur & patet, quod
transgressio est mortalis. De quarto
autem, quod non est mortalis nisi
propter contemptum: quia hic dicitur
contrariatur perfectioni, quia tenetur
ad uitam secundum regulam, uel
propter preceptum a regula, uel
propter preceptum a regula, uel
propter preceptum a regula. Ex quibus
habetur, quod religio non tenetur
transgredi omnia uirtuosa, & pre-
cepta facta a regula, uel prelato,
quae tamen sub uoto obedientiae
comprehenduntur, habent duplex
uinculum peccati mortalis propter
contemptum, scilicet contemptum
perfectionis, & contemptum regula-
rum, quae enim in littera habentur.
Primum respectu actuum uirtuosi-
orum, qui sunt in consilio: secundum
respectu regularium obseruantiarum
ultra tria uota. Et quoniam con-
temptus regulae est nolle subijci
regulae, quod directe contrariatur
perfectioni ipsius regulae: ideo
nulla de hoc quaestio est. Patet enim
contemptum Deum in ipsa regula,
qui eam per suos ministros constituit,
& cui promissa facta est ad
subiectionem ad illam, ac per hoc
causare peccatum mortale. Sed de
contemptu perfectionis non ita
apparet, quoniam a doctoribus
quasi appositum uidetur religio-
sus, quod tendere ad perfectionem
tenetur sub uinculo peccati mortalis.
Et propterea scito, quod religio-
sus non aliter tenetur ad perfectionem
tendere, quam seruando regulam
suam. Et ideo hi duo contemptus
semitem committuntur, ita quod
impossibile est ut quis contemnat
regulam, & contemnat perfectionem,
quia si non contemnat regulam,
iam permanet in professione
tendendi ad perfectionem, ac per hoc
non contemnit perfectionem. Et
similiter si non contemnit
perfectionem, consequens est ut
nollet subijci regulae, per quam
tenetur ad perfectionem tendere.
Unde Dionysius, & alij doctores
ex autoritate Domini dicuntis
adolecentem, Si uis perfectus
esse, &c. ubi apparet, quod uoluntas
tendendi ad perfectionem, principium
esse debet uoluntatis paupertatis,
ac per hoc reliquarum partium
religiosorum.

A Dubium circa hanc litteram remanet unum, An religiosus
transgrediens praecipium Dei contentum in regula, plus pec-
cet, quam transgrediens praecipium Dei non contentum in
regula caeteris paribus. Et est ratio dubij, quia haec non po-
nuntur in regulis, & humanis iuribus ut praecipia, sed ut ma-
nifesta. In opposi-
tum autem est, quia
sicut ad consilia con-
tentia in regula obli-
gatur religiosus, &
ad alia non ita ad
diuina praecipia con-
tenta in regula ma-
gis obligatur quam
ad alia.

ARTICULVS IX. DE
VIUO RELIGIOSVS SEMPER PECCET MOR-
TALITER TRANSGREDIENDO EA QUAE
SUNT IN REGULA.

AD PRIMUM sic proceditur.
Vt quod religiosus semper pec-
cet mortaliter transgrediendo ea
quae sunt in regula. Facere non con-
tra uotum est peccatum damnabile,
ut patet per id quod Apostolus dicit
ad Timotheum, quod uoluit nu-
bere, damnationem habet, quia
primam fidem irritam fecerunt: sed
religiosi uoto professionis ad re-
gulam astringuntur, ergo pec-
cant mortaliter transgrediendo
ea quae in regula continentur.

¶ Praeterea regula imponitur reli-
gioso sicut lex quadam: sed ille
qui transgreditur praecipium legis,
peccat mortaliter, ergo ut quod
monachus transgrediens ea quae
sunt in regula, peccat mortaliter.

In eodem articulo in responsione ad primum circa illud,
quod non obligat ad culpam neque mortaliter, neque uenialiter,
sed solum ad poenam taxatam sustinendam. Et ad idem hic oc-
currit dupliciter. Primo, quia absolute uidetur implicari,
quod sit obligatio in proprijs actibus uoluntatis ad poenam, &
non culpam, cum poena soli culpae detinetur. Secundo, quia in
litteris religionis ordinis Praedicatorum, in qua dicitur obligari
ad poenam, & non culpam, contrariatur exprimitur, dum plu-
ries dicitur, l. eius culpa est, Grauis culpa est, & tamen est ibi ter-
mo de humilitate obseruantijs.

Dubium secundo occurrit, An obligatio ad poenam intelli-
gatur, si imponatur a prelato, uel etiam si non imponatur.
¶ Dubium tertio occurrit, An si non sustineatur poena, incurra-
tur culpa.

Dubium quarto occurrit, quia ultima uel ha aduersantur pri-
mis, dum dicitur quod ex negligentia, illudne, uel contemptu,
possunt tales religiosi peccare in illis uenialiter, uel mortaliter.
Nam ubi uoluntaria transgressio non est culpa, ubi negligentia
multo minus est culpa, cum negligat, ideo sit peccatum, quia
est uoluntaria.

Ad primum dubium dicitur, quod in particularibus legibus
oportet particulariter loqui. Et ideo quia tota ratio legis obli-
gantis non ad culpam, sed ad poenam, est, ut in littera dicitur,
quia tali modo placuit obligari, oportet consequenter dice-
re ad efficaciam legis tendendam, quod poena hoc in loco non
sumitur ut distinguitur contra poenitentiam, sed ut distinguitur
contra culpam, prout malum poenae distinguitur contra malum
culpae, & continet sub se non solum poenam proprie dictam, sed
etiam poenitentiam. Adhibitiones namque, quae non pro culpa in-
figuntur, etsi non sint proprie poenae, sunt tamen poenitentiae
quedam, quae communi nomine poenae uocantur: quia consistunt
in pati, & priuatione boni aliquo debiti, & sunt contra na-
turalem uoluntatem.

secunda Secundae S. Thomae. MMM 3 ¶ Ad

Supra q. 88.
art. 11. ad 4.
& q. 188. art.
8. & 4. dist.
38. q. 1. art.
4. q. 1. ad 5.
Et quod. 1.
art. 20.

188. q. 1. art.
4. q. 1. ad 5.